

saa udkom Forordningen af 3die Juni 1825. Jeg var selv Medlem af den Commission, af hvem denne Lov blev udarbejdet; et høitaget Medlem heraf Thinget, den forrige Conseil-præsident, var Formand i denne Commission, og et andet æret Medlem af dette Thing havde som Secretair en betydelig Indflydelse paa dens Redaction. Det blev af den antaget, at man vel burde sørge for en udvidet Udgang til at faae Mølleprivilegium, men at det dog maatte bindes til visse faste Regler, naturligviis ikke saa faste, at der jo i de enkelte Tilfælde kunde være Spørgsmaal om deres Anvendelse, men dog paa den anden Side saaledes, at det ikke beroede paa noget aldeles vilkaarligt, om en saadan Tilladelse kunde gives eller ikke, og at det endnu mindre kunde overlades til Enhver, som kunde finde Speculation i at oprette Møller ved Siden af dem, der allerede bestode, og derved forringe Værdien af vedkommende Mølleieiers Eiendom. Møllestylden maa aldeles ikke sammenlignes med andre Næringsafgifter; der er uhyre Forskjel paa Møllestyld og Næringskat. Næringskat svares blot efter den virkelige effective Næring, som Vedkommende har; forandres Næringen, forandres ogsaa Næringskatten. Møllestylden er derimod en gang for alle bestemt Maalestof for de Afgifter, en Mand skal give af denne Bedrift, og den er beregnet paa, at der er en vis Omkreds, hvis Beboere ordentligviis ville lade male hos vedkommende Møller. Denne er vel ikke absolut forpligtet til at lade male hos ham, idet der ikke hos os existerer, hvad der existerer i saa mange andre Lande, nogen Mølletvang, hvorefter man er bunden til at lade male hos en bestemt Møller; men der er dog en Rimelighed for, at, naar Antallet af Møller ikke vilkaarligt kan forøges, har den, som driver sin Mølle forsvarlig, en antagelig Sikkerhed for, at han derved kan erhverve sig en vis Indtægt. Paa den Maade er der givet Møllerne en vis Værdi, og man har især for en Række Aar siden anseet saadanne Eiendomme for at være meget værdifulde, de gaae som saadanne i Handel og Wandel, de blive tagne i Sikkerhed for offentlige Stiftelsers, Umyndiges og andre Midler, som staae under det Offentliges Tilsyn; men de ophøre i den

Henseende at være betryggende, naar deres Berettigelse bliver saa løs, som den vil blive efter Lovudkastet. Det er vel en Lempelse dertil, at man fastsætter en vis Tid, efter hvilken det nye System skal indtræde, hvorefter Mølleærinngen skal blive fri, og det maa anerkjendes, at det ærede Udvalg i flere Henseender har mildnet det Haarde i Lovudkastet, saaledes som det var forelagt, men væsentlig Forandring gjør denne Bestemmelse dog ikke; thi den umiddelbare Følge af, at en saadan Lov udkommer, vil være den, at en Mølle qva Mølle ikke længer har nogen stikker Værdi, og deraf vil igjen følge, at det ikke bør tilstedes, at offentlige Midler blive udsaaente i Møller, undertagen med Hensyn til den Værdi, der er grundet paa den Jord eller Bygning, der ellers skulde høre til en Mølle, eller paa den Værdi, som muligen Møllen kunde have, naar den blev solgt til Redbrydelse. Det, som giver en Mølle Værdi i Handel og Wandel, er, at den har en vis Næring; men denne vil, som Følge af Lovudkastet, i Fremtiden blive saa særdeles tvivlsom, at man ikke med en betryggende Sikkerhed kan sætte offentlige Pengemidler i slige Eiendomme. Det er altsaa sandsynligt, at en Lov som den omhandlede vil ødelægge en meget stor Deel af Landets Møller. Jeg vil tilstaae, at Virkningen ikke i sin Tid viser sig saa stor, som den ved en almindelig Betragtning kunde synes at blive; men det Indtryk, en saadan Lov gjør, og det Indtryk, som allerede den Omstændighed, at et Lovudkast, som det nærværende, er blevet forelagt, maa have en særdeles ugunstig Indflydelse paa Møllernes Forhold. Hvad der vistnok ogsaa vil blive en Følge af denne Lov, er, at maa vil faae en uhyre Mængde Brandstiftelser paa Møller, og det er Noget, som af andre Grunde allerede har været en stor Plage og Byrde for Landet, navnlig for dem, som ere deelagtige i Landbygningernes Forsikkring; men det er meget at befrygte, at disse Brandstiftelser ville gribe endnu mere om sig, naar en saadan Lov, som den omhandlede, udkom. Man maatte iøvrigt, naar man udgav denne Lov, være betænkt paa at ordne Forholdet mellem Mølleieerne og Møllefæsterne; thi det er et Spørgsmaal, naar Møllerne saaledes ved den nye Lov tabe deres